

UPRAVA NARODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI

V PETEK, DNE 1. MAJA 1931

III. SIMFONIČNI
K O N C E R T

S O D E L U J E J O :

BERNOT-GOLOB FRANJA (ALT), MILAN JUG (BARITON),
ANTON PETROVČIČ (BARITON), PEVSKI ZBOR IN ORKE-
STRALNO DRUŠTVO GLASBENE MATICE LJUBLJANSKE TER
OPERNI ORKESTER.

D I R I G E N T A :

RAVNATELJ MIRKO POLIČ IN KAPELNIK NIKO ŠTRITOF.

VELIKA UNIONSKA DVORANA

ZAČETEK TOČNO OB 20. URI

UNIVERSITETA Ljubljana

INSTITUT ZA ...

...
...
...

...
...

...
...

S P O R E D:

Osterc: Suita za orkester.

Koračnica.

Tranquillo.

Vivace.

Religioso.

Presto - moderato - presto.

Glazunov: Stjenka Razin, op. 13, simfonična pesnitev.

DIRIGENT: KAPELNIK NIKO ŠTRITOF.

O D M O R.

Adamič: Tri narodne legende za dvo- in triglasni ženski zbor in mali orkester.

1.) Marija, reši duše.

2.) Starčkova smrt.

3.) Jezus mašuje.

Krička: Skušnjava v puščavi, za soli, mešani zbor in orkester.

DIRIGENT: RAVNATELJ MIRKO POLIČ.

Slavko Osterc: Suita za orkester. Napisana leta 1930., ima 5 stavkov.

- 1.) Koračnica v trodelni obliki.
- 2.) Tranquillo v mali rondo-formi, srednji del je nekoliko hitrejši od krajnih dveh in imitatorično zgrajen, oba krajna pa harmonsko.
- 3.) Vivace. Nekak scherzo. Prevladuje $\frac{3}{4}$ takt, menjava se pa $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ in $\frac{3}{2}$. Ritmično zelo razgiban, harmonsko in ritmično kompliciran.
- 4.) Religioso. Samo za godala s solo-violino. Mala rondo-forma, srednji del bazira harmonično na ostinatnem peteroglasju, podobnem samostanskemu spevu.
- 5.) Presto - moderato - presto. (Rondo A B A.)

A je ekspozicija fuge z malo stretto, repriza je nekoliko predrugačena.
B je plesnega značaja v raznih ritmičnih kombinacijah hkrati.

Aleksander Glazunov: Stjenka Razin, simfonični poem za veliki orkester, op. 13 (Petrograd 1885).

Vsebina:

Volga, široka in mirna. — Tihi so bili njeni bregovi, dokler se ni pojavil grozni ataman Stjenka Razin. S svojo divjo tolpo hrumi po Volgi, ruši mesta in sela. Čudovito razkošna je njegova ladja: svilena jadra, pozlačena vesla, na sredi ladje pa srebrno vezen šator. V njem leži na samem suhem zlatu krasna devojka, knežna perzijska, ujetnica in ljubica atamanova. — Nekoč se knežna zamisli in začne pripovedovati „dobrim molodcom“ svoj sen: da bo vsa tolpa zajeta, Stjenka ustreljen, ona sama pa najde smrt v valovih. In tako je prišlo. Stjenko obkrožijo carski vojaki. Videč svojo pogubo, pravi svojim tovarišem: „Trideset let, odkar hrumim po Volgi, nisem reki ničesar žrtvoval, danes ji pa podarim najdražji zaklad na svetu!“ In vrže knežno v valove. Divje zapoje tovariši v slavo svojemu atamanu in se vržejo na carske...

Kot gradbeni material služi Glazunovu znana pesem težakov na Volgi: Ej, uhnem!

Emil Adamič: Tri narodne legende za dvo- in triglasen ženski zbor in mali orkester.

Te tri legende spadajo med najnovejša dela, ki jih je napisal naš izredno plodoviti skladatelj. Besedilo je vzel iz Štrekljeve zbirke naših narodnih pesmi. Namenjene so prav za prav mladini naših srednjih in strokovnih šol za razne koncertne prilike in spadajo v celoten Adamičev opus, ki nosi naslov „Album za mlade pevce“. Trije zvezki, 36 dvospevov in trospevov je napisanih s spremljevanjem klavirja, četrti zvezek: Tri narodne legende pa so pisane s spremljevanjem malega orkestra.

Legende so napisane sicer preprosto, njihova melodija je gladka, tekoča in primerna za mladino. Orkester pa je popolnoma svojevrstno sestavljen.

Takih skladb do sedaj še nismo imeli v jugoslovanski literaturi in zbor Glasbene Matice je prvi, ki jih sploh izvaja.

J a r o s l a v K ř i č k a : Izkušnja v puščavi. (Tekst po evangeliju sv. Matevža, Kap. IV., V. 1—11.)

Meditativen solo viole uvaja prvo, skoraj a capella prednašano zborovsko frazo: „Bil je Jezus veden v puščavo od duha, da izkušan bil bi od vraga.“ Topla molitev sledi v orkestru, katera se stopnjuje in zopet umiri. Alti povzamejo besedo ter začenjajo splošni fugato: „Prebil je tam štirideset noči in štirideset dni v postu, in bil lačen.“ In glej skušnjavec pristopi (bas-solo): „Če si sin Božji, daj, da tole kamenje kruh postane.“ Bariton-solo odgovarja: „Pisano je: Ne le od kruha živel bo človek, temveč od vsake besede, ki prihaja skozi usta Božja.“ Z veliko prisrčnostjo nadaljuje orkester to misel ter jo razpreda, dokler je ne prekine zbor: „In tedaj ga hudič odpelje v sveto mesto, in tam postavi ga na vrh templja.“ In alt-solo tolmači na sladek način željo skušnjavca: „Če si sin Božji, spusti se dol, ker je pisano, da angelom svojim on zapovedal bo zate, na rokah te bodo nosili, da nikjer se ob kamen z nogo svojo ne bi udaril.“ Spet odgovarja bariton: „Nikar ne izkušaj Boga, svojega gospoda.“ Daljši orkestralni uvod, v katerem dominirajo dosedanje teme izkušnje uvaja tretji del, v katerem široko razpredeni, polifonični zborovski stavek tolmači tekst: „Zopet pelje hudič na goro ga silno visoko, in mu pokaže vsa kraljestva te zemlje in slavo njihovo.“ Iz živahnega fugata (ekspozicija štiriglasne fuge) vodi avtor mase do himniških viškov, ki izzvene v frazi solistov: „Glej vse tole tebi dam, če padeš predme, na kolenih moliš me.“ Bariton-solo zavrača: „Apaga satanas! Le Boga, gospoda svojega, boš molil in njemu samemu služiti moraš!“

V himničnem stavku slavi zbor: „In tedaj pusti ga satan in glej, angeli pristopijo in strežejo njemu.“ Nebesa se odpro in čete angelov vzklikajo: „Gloria in excelsis, Hosanna!“ Spev narašča ter se spet oddaljuje, in njega sladki odmev zapuščja v naših srcih vzvišeni čut miru in pokoja.

MARIJA REŠI DUŠE

(Narodna legenda.)

Zvezde mi svetijo do polnoči,
do zore, do belega dne,
do zlatega sonca, do usmiljenega Jezusa.
Je Marija šetala
in prišla do vrat pekla,
dušice vse priteklo so,
za krilo se njeno prijelo so,
in vse je Marija peljala v sveto nebo.
Samo ena je ostala,
ona silno je kričala:
usmili se me, Marija,
Mati božja nebeška!
Kako bi se te usmilila,
ker si velika grešnica,
očeta, mater si utopila,
sestrico, brata si umorila.

STARČKOVA SMRT

(Narodna legenda.)

Čakaj, čakaj bela smrt,
da se napravi stari mož.
Vzel je v roko palico,
šel je v svojo hišico,
ko prišel je v hišico,
sédel je za mizico,
sklical je družino vso.
Ko družina zbrana je,
rekel je besede te:
Prva reč je le ta:
Slušaj Gospoda Boga!

Druga reč je le ta:
Ljubi svojega bližnjega!
Tretja reč je le ta:
Mater spoštuj in očeta!
Vzel je v roke svečico,
šel je v svojo kamrico,
vlegel se na posteljo,
vgasnil belo svečico,
mirno, tiho je zaspal,
Bogu svojo dušo dal.
Angelci so prišli tedaj,
nesli so dušo v sveti raj.

JEZUS MAŠUJE

(Narodna legenda.)

Bela cerkev, zraven steza,
tri;e angeli na stezi.

Prvi pravi: „Kaj je tamkaj?

Mrtvo vidim tam telo človeško!“

Drugi pravi: „Romar božji je,
umrl na poti v cerkev.“

Tretji pravi: „Dvignimo ga
in nesimo v belo cerkev.“

Sama vrata se odprla,
same sveče se užgale,

same orgle zabučale,
in zvonovi zazvonili.

Jezus sam je mašo bral,
sveti Peter mu je služil.

Je Marija stopila k mizi,
sam jo sin njen je obhajal.

So zvonovi zastajali,
orgle same zamolčale,

sveče same ugasnile,
vrata sama se zaprla.